

Materiał porównawczy
do ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r.

o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym

USTAWA z dnia 30 maja 1996 r. O REZERWACH PAŃSTWOWYCH ORAZ ZAPASACH OBOWIĄZKOWYCH PALIW (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 197, z 2004 r. Nr 42, poz. 386, z 2005 r. Nr 132, poz. 1110 i Nr 143, poz. 1201 oraz z 2006 r. Nr 169, poz. 1200 i Nr 170, poz. 1217)

USTAWA
z dnia 30 maja 1996 r.
[o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw]
<o rezerwach państwowych>

Art. 1.

Ustawa określa zasady:

- 1) tworzenia i gospodarowania rezerwami państwowymi surowców, materiałów, paliw, maszyn, urządzeń, produktów rolnych, produktów i półproduktów żywnościowych, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, a także innych wyrobów niezbędnych do realizacji zadań w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa;
- [2) tworzenia, utrzymywania i finansowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, węgla kamiennego i gazu ziemnego.]*
- <2) tworzenia, utrzymywania i finansowania zapasów obowiązkowych węgla kamiennego.>**

Art. 3.

1. Rezerwy dzieli się na:

- 1) rezerwy mobilizacyjne - służące realizacji zadań związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb Sił Zbrojnych oraz bezpieczeństwa publicznego w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa państwa, a także w czasie podwyższenia gotowości obronnej państwa;
- 2) rezerwy gospodarcze - służące w szczególności zaspokajaniu podstawowych surowcowych, materiałowych i paliwowych potrzeb gospodarki narodowej oraz

utrzymaniu ciągłości zaopatrywania ludności kraju w podstawowe produkty rolne, produkty i półprodukty żywnościowe, produkty lecznicze i wyroby medyczne w okresach, o których mowa w pkt 1, a także eliminowaniu lub łagodzeniu zakłóceń w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, wynikających z nieprzewidzianych zdarzeń i okoliczności oraz klęsk żywiołowych.

2. W ramach rezerw gospodarczych wyodrębnia się stany zastrzeżone dla celów mobilizacyjnych.
- <3. Rezerwy gospodarcze ropy naftowej lub paliw w rozumieniu niniejszej ustawy odpowiadają stanom zastrzeżonym, o których mowa w ust. 2.>**

Art. 10.

1. Tworzy się Agencję Rezerw Materiałowych, zwaną dalej "Agencją".
2. Agencja podlega ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.
3. Do zakresu działania Agencji należy:
 - 1) gospodarowanie rezerwami w zakresie:
 - a) surowców, materiałów i paliw,
 - b) produktów leczniczych i wyrobów medycznych,
 - c) produktów rolnych, produktów i półproduktów żywnościowych;
 - <1a) utrzymywanie zapasów państwowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr ..., poz. ...).>**
 - 2) opracowywanie projektu planu rzeczowego i finansowego tworzenia rezerw;
 - 3) inicjowanie przedsięwzięć inwestycyjnych na potrzeby rezerw;
 - 4) opracowywanie projektu informacji, o których mowa w art. 4 ust. 3, w terminie do dnia 31 marca każdego roku kalendarzowego za rok poprzedni[.]<;>
 - <5) wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych ustawach.>**
4. Projekt planu, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, oraz projekt informacji, o którym mowa w ust. 3 pkt 4, zatwierdza minister właściwy do spraw gospodarki.
5. Agencją kieruje Prezes powoływany przez Prezesa Rady Ministrów, spośród osób należących do państwowego zasobu kadrowego, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Agencji.

[Rozdział 4

Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych

Art. 15.

1. *W celu zapewnienia bezpiecznego zaopatrzenia kraju w paliwa ciekłe na wypadek wystąpienia zakłóceń lub kryzysu w ich dostawach na rynku krajowym oraz wypełnienia zobowiązań międzynarodowych ustala się zapasy paliw ciekłych, których ilość w każdym roku kalendarzowym, z zastrzeżeniem przepisów wydanych na podstawie ust. 5, ma być równa ilości takich paliw z okresu 90 dni ich średniej dziennej wewnętrznej konsumpcji.*

2. Przez *średnią dzienną wewnętrzną konsumpcję*, o której mowa w ust. 1, rozumie się *średnią dzienną wielkość dostaw paliw ciekłych na rynek krajowy w roku poprzedzającym, ustaloną na podstawie odpowiednich danych statystycznych*.
3. *Minister właściwy do spraw gospodarki corocznie, w terminie do dnia 31 marca, ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", wielkość średniej dziennej wewnętrznej konsumpcji w roku poprzedzającym, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 2.*
4. W skład *zapasów*, o których mowa w ust. 1, wchodzi:
 - 1) *rezerwy gospodarcze paliw ciekłych określone w art. 3 ust. 1 pkt 2, z wyłączeniem wyodrębnionej ich części, o której mowa w art. 3 ust. 2;*
 - 2) *zapasy obowiązkowe paliw ciekłych, o których mowa w art. 16.*
5. *Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy harmonogram osiągnięcia wymaganej ilości *zapasów paliw ciekłych*, mając na względzie potrzebę stopniowego osiągnięcia poziomu *zapasów*, o którym mowa w ust. 1, i biorąc pod uwagę możliwości ich magazynowania, stan rezerw gospodarczych paliw ciekłych, wielkość produkcji paliw ciekłych oraz wielkość przywozu tych paliw zrealizowanego w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu, a także zobowiązania międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej.*

Art. 16.

1. *Wprowadza się obowiązek tworzenia i utrzymywania *zapasów obowiązkowych paliw ciekłych* przez przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie:*
 - 1) *wytwarzania lub przetwarzania paliw ciekłych, zwanych dalej "producentami";*
 - 2) *przywozu paliw ciekłych w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu tych paliw, zwanych dalej "przywożącymi".*
2. *Producenci i przywoźący tworzą *zapasy obowiązkowe paliw ciekłych* w oparciu o zrealizowaną przez nich w roku poprzednim produkcję lub przywóz dokonany w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu, zgodnie z harmonogramem określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ust. 5.*
3. *Producenci i przywoźący tworzą *zapasy obowiązkowe paliw ciekłych* w zakresie tych rodzajów paliw, które są przedmiotem ich działalności.*
4. *Paliwa ciekłe, z których są tworzone *zapasy obowiązkowe paliw ciekłych*, powinny spełniać wymagania jakościowe określone w przepisach o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.*
5. *Utworzone i utrzymywane przez producentów i przywożących *zapasy obowiązkowe paliw ciekłych* stanowią ich majątek, chyba że z umowy, o której mowa w art. 19d ust. 1, wynika, że *zapasy te stanowią własność przyjmującego zlecenie.**
6. *W szczególnie uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw gospodarki, na wniosek przedsiębiorcy, może zezwolić, w drodze decyzji, na okresowe niepowiększanie *zapasów obowiązkowych paliw ciekłych*, przy czym okres ten nie może być dłuższy niż rok.*

Art. 16a.

1. *Przedsiębiorcy, którzy rozpoczynają działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania lub przywozu paliw ciekłych w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu, są obowiązani do utworzenia i utrzymywania, w pierwszym roku działalności gospodarczej, *zapasów obowiązkowych paliw ciekłych* w ilości odpowiadającej co najmniej ilości*

- średniej siedmiodniowej produkcji lub średniego siedmiodniowego przywozu paliw ciekłych, realizowanego w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu.*
2. *Podstawą obliczania wymaganej ilości zapasów, o której mowa w ust. 1, jest zadeklarowana przez przedsiębiorcę na dany rok wielkość produkcji lub przywozu paliw ciekłych, realizowanego w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu, przy czym, w przypadku gdy zadeklarowana wielkość produkcji lub ilość przywożonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej paliw ciekłych jest niższa od wielkości faktycznie realizowanych, przedsiębiorca jest obowiązany na koniec roku kalendarzowego posiadać zapasy obowiązkowe paliw ciekłych wyliczone według wielkości faktycznie zrealizowanych.*
 3. *Przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 1, w kolejnych latach swej działalności są obowiązani do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych oraz corocznego systematycznego ich powiększania, do ilości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ust. 5.*

Art. 17.

1. *Tworzy się rejestr producentów i przywoźących, zwany dalej "rejestrem".*
2. *Rejestr prowadzi Prezes Agencji Rezerw Materiałowych.*
3. *Rejestr zawiera:*
 - 1) *oznaczenie producenta lub przywoźącego;*
 - 2) *niezbędne dane ekonomiczne i towarowe dotyczące producenta lub przywoźącego;*
 - 3) *informacje dotyczące magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.*
4. *Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, dokumenty będące podstawą dokonania wpisu do rejestru i wykreślenia z rejestru, wzory wniosków o dokonanie wpisu do rejestru i o wykreślenie z rejestru oraz dane podlegające wpisowi do rejestru, uwzględniając możliwość prowadzenia rejestru w systemie elektronicznym, pod warunkiem że dane w nim zawarte znajdują potwierdzenie w dokumentach przechowywanych przez prowadzącego rejestr.*

Art. 17a.

1. *Producenci i przywoźący są obowiązani złożyć wniosek o wpis do rejestru w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej w zakresie podlegającym obowiązkowi tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.*
2. *Wniosek o dokonanie wpisu do rejestru zawiera:*
 - 1) *imię, nazwisko lub nazwę producenta lub przywoźącego;*
 - 2) *oznaczenie formy prawnej, a także numer identyfikacji podatkowej (NIP) i numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON);*
 - 3) *oznaczenie siedziby i adresu producenta lub przywoźącego;*
 - 4) *oznaczenie adresu zakładu głównego producenta lub przywoźącego, jeżeli jest inny niż siedziba producenta lub przywoźącego;*
 - 5) *oznaczenie przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej;*
 - 6) *wskazanie daty rozpoczęcia działalności gospodarczej;*
 - 7) *dane o wielkości produkcji, przywozu w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu paliw ciekłych oraz rodzaju paliw objętych obowiązkiem tworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, planowanych na dany rok;*

- 8) dane o ilości, rodzaju i gatunku paliwa ciekłego, półproduktu rafinacji ropy naftowej, objętych obowiązkiem tworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w danym roku;
- 9) oznaczenie miejsca magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.
3. W przypadku gdy wniosek nie zawiera danych, o których mowa w ust. 2, Prezes Agencji Rezerw Materiałowych niezwłocznie wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Nieuzupełnienie wniosku w wyznaczonym terminie stanowi niedopełnienie obowiązku złożenia wniosku o wpis do rejestru.
4. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych wydaje decyzję administracyjną o odmowie wpisu do rejestru, jeżeli prawomocnie orzeczono zakaz wykonywania przez producenta lub przywoźącego określonej we wniosku działalności gospodarczej.

Art. 17b.

1. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru w terminie 5 dni roboczych od dnia złożenia kompletnego wniosku.
2. Zaświadczenie o wpisie do rejestru zawiera dane, o których mowa w art. 17a ust. 2 pkt 1-3, oraz datę wpisu do rejestru i numer w rejestrze.

Art. 17c.

1. Zmiana wpisu lub wykreślenie z rejestru następują na uzasadniony wniosek producenta lub przywoźącego lub z urzędu.
2. Producent oraz przywoźący są obowiązani złożyć wniosek o:
 - 1) zmianę wpisu w rejestrze - w terminie 7 dni od dnia zmiany danych, o których mowa w art. 17a ust. 2;
 - 2) wykreślenie wpisu z rejestru - w terminie 14 dni od dnia:
 - a) trwałego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej w zakresie określonym w art. 16 ust. 1,
 - b) cofnięcia zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego lub zezwolenia na nabywanie wyrobów akcyzowych zharmonizowanych,
 - c) cofnięcia koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie określonym w art. 16 ust. 1 lub jej wygaśnięcia,
 - d) ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy.
3. Wpis do rejestru podlega wykreśleniu z urzędu przez Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych w przypadku:
 - 1) gdy prawomocnie orzeczono zakaz wykonywania działalności gospodarczej w zakresie określonym w art. 16 ust. 1;
 - 2) stwierdzenia trwałego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej w zakresie określonym w art. 16 ust. 1.
4. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych może wykreślić z urzędu dane wpisane do rejestru niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy.
5. Wykreślenie wpisu z rejestru następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 18.

Do paliw ciekłych objętych obowiązkiem, o którym mowa w art. 16 ust. 1, zalicza się następujące grupy produktów wytwarzanych z ropy naftowej:

- 1) benzyny silnikowe i materiały pędne do silników lotniczych;

- 2) *oleje napędowe do silników i oleje napędowe pozostałe, z wyłączeniem olejów do silników statków morskich, oraz materiały pędne do silników lotniczych na bazie nafty;*
- 3) *oleje opałowe, z wyłączeniem olejów do silników statków morskich.*

Art. 19.

1. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych mogą być utrzymywane w postaci:*
 - 1) *paliw ciekłych;*
 - 2) *półproduktów rafinacji ropy naftowej;*
 - 3) *ropy naftowej.*
2. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych utrzymywane w postaci, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, mogą być tworzone wyłącznie przez producentów wytwarzających paliwa poprzez przerób ropy naftowej oraz powinny umożliwiać rzeczywiste wytwarzanie produktów wymienionych w art. 18 w ilości określonej w art. 15 ust. 1 i w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ust. 5.*
3. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych utrzymywane w postaci półproduktów rafinacji ropy naftowej lub ropy naftowej powinny być obliczane proporcjonalnie do ilości każdej kategorii produktu otrzymanego w procesie przerobu ropy naftowej w poprzednim roku kalendarzowym przez danego producenta.*

Art. 19a.

1. *Do zapasów obowiązkowych paliw ciekłych można zaliczać paliwa zmagazynowane:*
 - 1) *w terminalach i magazynach hurtowych;*
 - 2) *w zbiornikach rafinerii ropy naftowej, z wyłączeniem paliw ciekłych znajdujących się w instalacjach i rurociągach produkcyjnych;*
 - 3) *w zbiornikach instalacji rurociągowych;*
 - 4) *w zbiornikach i magazynach portowych;*
 - 5) *na barkach i statkach żeglugi przybrzeżnej wynajętych do transportowania paliw w strefie nadgranicznej, pod warunkiem zapewnienia możliwości bezzwłocznego przeprowadzenia kontroli stanu zapasów;*
 - 6) *w zbiornikowcach znajdujących się w portach docelowych, po załatwieniu formalności portowych i celnych zgodnie z odrębnymi przepisami.*
2. *Do zapasów obowiązkowych paliw ciekłych nie zalicza się paliw znajdujących się w:*
 - 1) *złóżach ropy naftowej niewydobytej;*
 - 2) *tranzycie, z przeznaczeniem do innych państw;*
 - 3) *rurociągach;*
 - 4) *cysternach kolejowych i samochodowych;*
 - 5) *zbiornikach magazynowych na stacjach paliw;*
 - 6) *magazynach o przeznaczeniu wojskowym.*
3. *Do zapasów obowiązkowych paliw ciekłych nie zalicza się także produktów naftowych dostarczanych przez osoby zagraniczne ich oddziałom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli produkty te nie stanowią przywozu w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu.*
4. *Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy wykaz paliw ciekłych, w zakresie których tworzy się zapasy obowiązkowe paliw ciekłych,*

mając na względzie obowiązujące klasyfikacje wyrobów oraz zobowiązania międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej.

5. *Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:*

- 1) *szczegółowy sposób tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych oraz ustalania ich ilości przez producentów i przywoźących, w tym również przez producentów paliw wytwarzających te paliwa poprzez procesy mieszania paliw lub komponentów,*
- 2) *procentowy udział zapasów poszczególnych paliw, które mogą być utrzymywane w postaci ropy naftowej i półproduktów jej rafinacji,*
- 3) *rodzaje dokumentów potwierdzających wyłączenia z obowiązku tworzenia zapasów obowiązkowych, o których mowa w art. 18 pkt 2 i 3*

- biorąc pod uwagę stan rezerw gospodarczych, sytuację na krajowym rynku paliw ciekłych oraz zobowiązania międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej.

6. *Minister właściwy do spraw gospodarki wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, uwzględni:*

- 1) *średni poziom zapasów niedostępnych z przyczyn technicznych oraz możliwe ubytki podczas ich przemieszczania;*
- 2) *możliwość utrzymywania przez producenta i przywoźącego zamiennie zapasów paliw w grupach, o których mowa w art. 18;*
- 3) *możliwość czasowej zamiany utrzymywanych zapasów w grupach innych niż były tworzone.*

Art. 19b.

1. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych mogą być utrzymywane na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej pod warunkiem zawarcia bilateralnej umowy międzyrządowej między Rzeczpospolitą Polską i państwem, na którego terytorium zapasy te będą magazynowane; umowa ta powinna zawierać w szczególności postanowienia zapewniające kontrolę stanu i jakości tych zapasów, wypełnienie międzynarodowych wymagań dotyczących sprawozdawczości w zakresie zapasów, a także postanowienia zapewniające dysponowanie tymi zapasami, w tym przemieszczanie ich z terytorium tego państwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.*
2. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych utrzymywane poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą przekraczać 20 % ogólnej ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, do których utrzymywania dany producent lub przywoźący jest obowiązany.*

Art. 19c.

1. *Producenci i przywoźący, którzy gromadzą zapasy obowiązkowe paliw ciekłych w magazynach przedsiębiorców świadczących usługi magazynowania takich paliw, są obowiązani zawrzeć umowę o świadczenie usług w tym zakresie, przy czym umowa ta powinna określać w szczególności:*
 - 1) *ilość magazynowanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;*
 - 2) *warunki utrzymywania odpowiedniego poziomu ilościowego i jakościowego magazynowanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;*
 - 3) *sposób postępowania podczas magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, ich wymiany i konserwacji oraz obniżania tych zapasów;*
 - 4) *okres magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, przy czym okres ten nie powinien być krótszy niż rok kalendarzowy;*

- 5) wysokość wynagrodzenia za usługi magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;
 - 6) zasady odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy;
 - 7) okres jej obowiązywania i warunki rozwiązania.
2. Producenci oraz przywoźący są obowiązani przekazać Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych kopię zawartej umowy, o której mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia, w celu dokonania odpowiedniej adnotacji w rejestrze.

Art. 19d.

1. Producenci oraz przywoźący mogą zlecić, na podstawie umowy, wykonanie zadań w zakresie gromadzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych przedsiębiorcom posiadającym koncesję na obrót paliwami ciekłymi lub koncesję na magazynowanie tych paliw.
2. Umowa, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności:
 - 1) ilość gromadzonych i utrzymywanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w okresie obowiązywania umowy;
 - 2) sposób wykonania zlecenia;
 - 3) warunki utrzymywania odpowiedniego poziomu ilościowego i jakościowego gromadzonych i utrzymywanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;
 - 4) sposób postępowania podczas magazynowania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, ich wymiany i konserwacji oraz obniżania tych zapasów;
 - 5) okres obowiązywania umowy, przy czym okres ten nie może być krótszy niż 90 dni;
 - 6) wysokość wynagrodzenia za wykonanie zlecenia;
 - 7) lokalizację tworzonych i utrzymywanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w okresie obowiązywania umowy;
 - 8) sposób wykonywania obowiązków sprawozdawczych wynikających z art. 19l ust. 1 i 2;
 - 9) postanowienia dotyczące zmiany warunków umowy i jej wypowiedzenia;
 - 10) odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy.
3. W przypadku zlecenia przez producentów i przywoźących gromadzenia i utrzymywania, w ich imieniu, zapasów obowiązkowych paliw ciekłych przedsiębiorcom wymienionym w ust. 1 przedsiębiorcy przyjmujący zlecenie:
 - 1) nie mogą wykorzystywać, na własne potrzeby, gromadzonych i utrzymywanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w okresie obowiązywania umowy;
 - 2) są obowiązani zagwarantować zlecającemu gromadzenie i utrzymywanie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych dostęp do tych zapasów w okresie obowiązywania umowy.
4. W przypadku gdy zapasy obowiązkowe paliw ciekłych utrzymywane zgodnie z ust. 1 nie stanowią własności producenta lub przywoźącego, a są własnością przedsiębiorcy otrzymującego zlecenie, umowa, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać postanowienia gwarantujące zlecającemu prawo nabycia tych zapasów w okresie jej obowiązywania oraz określać cenę nabycia tych zapasów.
5. Producenci i przywoźący, przed zawarciem umowy zlecenia, są obowiązani do przedłożenia Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych projektu tej umowy oraz uzyskania zgody na jej zawarcie.

6. *Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia wyrażenia zgody na zawarcie umowy zlecenia, jeżeli:*
 - 1) *projekt umowy nie zawiera postanowień określonych w ust. 2 i 4;*
 - 2) *lokalizacja lub infrastruktura techniczna baz magazynowych albo system przemieszczania paliw ciekłych nie zapewnią sprawnych i bezpiecznych dostaw tych paliw w przypadku wystąpienia zakłóceń bądź kryzysu na krajowym rynku paliw.*
7. *Producent lub przywoźący przekazuje kopię umowy, o której mowa w ust. 1, Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia.*
8. *Producenci i przywoźący zlecający wykonanie swoich zadań w zakresie gromadzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych innym przedsiębiorcom ponoszą odpowiedzialność za jakość i stan tych zapasów.*

Art. 19e.

1. *Koszty tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych ponoszą producenci oraz przywoźący.*
2. *Koszty, o których mowa w ust. 1, są zaliczane do kosztów działalności producentów oraz przywoźących.*
3. *Producenci oraz przywoźący są obowiązani ubezpieczyć zapasy obowiązkowe paliw ciekłych od ognia i innych zdarzeń losowych.*

Art. 19f.

1. *Prezes Agencji Rezerw Materiałowych jest uprawniony do przeprowadzania kontroli u producentów i przywoźących, przedsiębiorców świadczących usługi magazynowania, o których mowa w art. 19c ust. 1, oraz przedsiębiorców, którym zlecono tworzenie i utrzymywanie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych stosownie do art. 19d.*
2. *Czynności kontrolne wykonują pracownicy Agencji Rezerw Materiałowych, na podstawie pisemnego, imiennego upoważnienia oraz po okazaniu legitymacji służbowej.*
3. *Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera:*
 - 1) *imię, nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer legitymacji służbowej osoby przeprowadzającej kontrolę;*
 - 2) *oznaczenie kontrolowanego;*
 - 3) *określenie zakresu kontroli;*
 - 4) *określenie czasu trwania kontroli;*
 - 5) *wskazanie podstawy prawnej kontroli;*
 - 6) *oznaczenie organu kontroli;*
 - 7) *określenie daty i miejsca wystawienia upoważnienia;*
 - 8) *podpis osoby wystawiającej upoważnienie, z podaniem zajmowanego stanowiska służbowego;*
 - 9) *pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.*
4. *Kontrola, o której mowa w ust. 1, polega na sprawdzeniu:*
 - 1) *prawidłowości ustalenia wielkości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych na dany rok kalendarzowy;*
 - 2) *zgodności stanu faktycznego ze stanem ewidencyjnym zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;*
 - 3) *jakości paliw ciekłych;*

- 4) wykonywania postanowień umów, o których mowa w art. 19c ust. 1 i art. 19d ust. 1.
5. Upoważnionym pracownikom, o których mowa w ust. 2, przysługuje prawo:
- 1) wejścia na teren nieruchomości i do obiektów producentów, przywożących, przedsiębiorców świadczących usługi magazynowania oraz przedsiębiorców, którym zlecono tworzenie i utrzymywanie zapasów paliw ciekłych;
 - 2) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, a także żądania okazania dokumentów dotyczących produkcji lub przywozu w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu paliw ciekłych za rok, w którym jest przeprowadzana kontrola, i rok poprzedni, potwierdzających poprawność wyliczenia ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, do których tworzenia i utrzymywania w danym roku jest obowiązany producent oraz przywoźący;
 - 3) wglądu do dokumentów potwierdzających jakość paliw;
 - 4) pobierania próbek paliw ciekłych.
6. Pobieranie próbek, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, odbywa się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.
7. Czynności kontrolne przeprowadza się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej.
8. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół dokonanych czynności, który powinien ponadto zawierać wnioski i zalecenia oraz pouczenie o sposobie złożenia zastrzeżeń co do jego treści, przy czym termin do złożenia zastrzeżeń nie może być krótszy niż 7 dni od dnia doręczenia protokołu.
9. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych może wezwać producenta, przywoźącego, przedsiębiorcę świadczącego usługi magazynowania lub przedsiębiorcę, któremu zlecono tworzenie i utrzymywanie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, do usunięcia uchybień określonych w protokole, o którym mowa w ust. 8.

Art. 19g.

1. W przypadku wystąpienia zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub paliw ciekłych na rynek krajowy lub zagrożenia wystąpienia takich zakłóceń minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, zezwolić na obniżenie ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych na określonym obszarze kraju lub na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określając wielkość obniżenia tych zapasów oraz sposób i termin ich odtworzenia, z uwzględnieniem sytuacji na rynku paliw ciekłych i rzeczywistych możliwości odtworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.
2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolić na obniżenie ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych przez określonych producentów lub przywożących, określając wielkość obniżenia oraz sposób i termin odtworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.
3. W przypadkach wymienionych w ust. 1 minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, nałożyć na producentów lub przywożących obowiązek sprzedaży zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, po cenie rynkowej, określając wielkość sprzedaży oraz sposób i termin odtworzenia tych zapasów, uwzględniając konieczność zaspokojenia potrzeb krajowych oraz zapewnienia ciągłości dostaw paliw ciekłych.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacjach określonych w ust. 1 minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze decyzji administracyjnej, nakazać producentom lub przywożącym sprzedaż określonej ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, po cenie rynkowej, wskazanym podmiotom.

5. *Minister właściwy do spraw gospodarki powiadamia niezwłocznie Komisję Europejską oraz odpowiednie organy organizacji międzynarodowych, jeżeli wynika to z zobowiązań międzynarodowych, o każdym przypadku obniżenia ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, dokonywanego w trybie określonym w ust. 1-4, które powoduje zmniejszenie tych zapasów poniżej poziomu określonego w art. 15 ust. 1 i w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ust. 5. Powiadomienie takie powinno zawierać:*
- 1) *oznaczenie daty obniżenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych;*
 - 2) *informacje o:*
 - a) *przyczynie obniżenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych,*
 - b) *podjętych działaniach mających na celu odtworzenie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych,*
 - c) *przewidywanych zmianach w poziomie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych do dnia ich odtworzenia.*
6. *Producenci lub przywoźący przeznaczają wpływy uzyskane ze sprzedaży, o której mowa w ust. 3 i 4, na odtworzenie zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.*
7. *W przypadkach wymienionych w ust. 1 minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, dopuścić do obrotu paliwa ciekłe pochodzące z rezerw państwowych lub zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, niespełniające wymagań jakościowych określonych w przepisach o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej, w trybie określonym w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200), biorąc pod uwagę sytuację na rynku paliw.*

Art. 19h.

1. *Zapasy obowiązkowe paliw ciekłych tworzone i utrzymywane na zasadach i w trybie określonych w ustawie mogą być wykorzystane w celu realizacji wiążących Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych.*
2. *W celu wypełnienia zobowiązań, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, zezwolić na obniżenie ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych na określonym obszarze kraju, lub na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określając wielkość obniżenia tych zapasów oraz sposób i termin ich odtworzenia, biorąc pod uwagę ustalenia organów odpowiednich organizacji międzynarodowych lub uzgodnienia dokonane z takimi organizacjami.*
3. *W celu wypełnienia zobowiązań, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolić na obniżenie ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych przez określonych producentów lub przywoźących, określając wielkość obniżenia oraz sposób i termin odtworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.*
4. *W celu wypełnienia zobowiązań, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, nałożyć na producentów lub przywoźących obowiązek sprzedaży zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, po cenie rynkowej, określając wielkość sprzedaży oraz sposób i termin odtworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, biorąc pod uwagę ustalenia organów odpowiednich organizacji międzynarodowych lub uzgodnienia dokonane z takimi organizacjami.*
5. *W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w celu wypełnienia zobowiązań, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki może, w drodze decyzji administracyjnej, nakazać producentom lub przywoźącym sprzedaż określonej ilości*

zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, po cenie rynkowej, wskazanym podmiotom na terenie kraju lub za granicą.

Art. 19i.

Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób interwencyjnego postępowania przy podejmowaniu decyzji, o których mowa w art. 19g ust. 2 i 4 oraz w art. 19h ust. 3 i 5, z uwzględnieniem w szczególności wymaganych dokumentów, danych zawartych we wnioskach oraz biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia sprawności procesu podejmowania decyzji.

Art. 19j.

1. W przypadku wystąpienia długotrwałych zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub paliw ciekłych na rynek krajowy lub trudności w zaopatrywaniu gospodarki narodowej w ropę naftową lub paliwa ciekłe albo w razie konieczności wypełnienia wiążących Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych, po wykorzystaniu środków określonych w ustawie, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, włączyć do zapasów obowiązkowych paliw ciekłych pozostałe zapasy i dostawy paliw ciekłych, produktów rafinacji ropy naftowej lub ropy naftowej:

- 1) znajdujące się w zbiornikowcach będących w portach docelowych, po zakończeniu formalności portowych i celnych zgodnie z odrębnymi przepisami,*
- 2) utrzymywane w zbiornikach rafinerii, z wyłączeniem paliw, produktów rafinacji ropy naftowej i ropy naftowej znajdujących się w rurociągach lub instalacjach rafinerii,*
- 3) utrzymywane w zbiornikach przez przedsiębiorców zajmujących się produkcją, przetwarzaniem oraz przywozem paliw ciekłych w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu oraz obrotem paliwami ciekłymi, z wyłączeniem zbiorników znajdujących się na stacjach paliw,*
- 4) bunkrowane dla międzynarodowego lotnictwa*

- biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości dostaw paliw ciekłych oraz zapotrzebowanie krajowe na te paliwa.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów określa szczegółowo rodzaj i ilości paliw ciekłych, produktów rafinacji ropy naftowej lub ropy naftowej, włączonych do zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, a także określa miejsce i sposób ich magazynowania oraz ich przeznaczenie.

Art. 19k.

- 1. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki półroczne sprawozdania dotyczące stanu zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, ich struktury oraz obszarów ich magazynowania, w terminie 45 dni od końca miesiąca następującego po upływie okresu sprawozdawczego.*
- 2. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, na jego żądanie, bieżące informacje, o których mowa w ust. 1, w zakresie objętym sprawozdaniem, oraz inne informacje dotyczące tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych.*

Art. 19l.

- 1. Producenci, przywoźący oraz przedsiębiorcy świadczący usługi magazynowania są obowiązani do przedstawiania Prezesowi Agencji Rezerw Materiałowych pisemnych, miesięcznych informacji o ilości, strukturze produkcji i strukturze przywozu paliw*

- ciekłych zrealizowanego w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu, a także o ilości i strukturze wywozu paliw ciekłych w ramach dostaw wewnątrzspółnotowych lub eksportu oraz o ilości i strukturze tworzonych i magazynowanych zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, w terminie 30 dni od upływu ostatniego dnia miesiąca, którego dotyczy informacja.
2. Producenci oraz przywoźący są obowiązani do przedstawiania ministrowi właściwemu do spraw gospodarki pisemnych, kwartalnych informacji o poniesionych przez nich kosztach tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, w terminie 45 dni od upływu ostatniego dnia kwartału, którego dotyczy informacja.
 3. W przypadku wystąpienia zakłóceń na krajowym rynku paliw ciekłych oraz w celu wypełnienia wiążących Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych informację, o których mowa w ust. 1, oraz informację o planowanej przez producentów produkcji paliw ciekłych lub planowanym przez przywoźących przywozie ropy naftowej lub paliw ciekłych w ramach nabycia wewnątrzspółnotowego lub importu powinny być niezwłocznie przedstawione na żądanie ministra właściwego do spraw gospodarki albo Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych.
 4. Do informacji, o których mowa w ust. 1-3, przepisy ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z późn. zm.) stosuje się odpowiednio.

Art. 19m.

Od decyzji administracyjnych, o których mowa w art. 17a ust. 4, art. 17c ust. 5 oraz art. 19d ust. 6, służy odwołanie do ministra właściwego do spraw gospodarki.]

[Rozdział 6

Zapasy obowiązkowe gazu ziemnego

Art. 21.

1. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz określić zasady częściowego rekompensowania kosztów z tym związanych.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów określa:
 - 1) podmioty obowiązane do tworzenia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego;
 - 2) zakres i tryb częściowego rekompensowania kosztów utrzymywania i finansowania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego;
 - 3) sposób tworzenia, ustalania ilości i jakości, utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz zasady i sposób ich interwencyjnego wykorzystywania;
 - 4) sposób prowadzenia działalności kontrolnej w zakresie tworzenia i gospodarowania zapasami obowiązkowymi gazu ziemnego.
3. Zapasy obowiązkowe gazu ziemnego stanowią majątek podmiotów tworzących, utrzymujących i finansujących te zapasy.]

[Art. 23a.

1. Za naruszenia wymagań ustawy polegające na:

- 1) niedopełnieniu ciążącego na producencie lub przywoźącym obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, o którym mowa w art. 16 ust. 1, w przewidzianym terminie i wymaganej ilości,
 - 2) obniżeniu ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych poniżej poziomu określonego w ustawie
- Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, wymierza karę pieniężną w wysokości do 150 % wartości niedoboru paliw ciekłych.
2. Za naruszenie wymagań ustawy polegające na utrzymywaniu, w ramach zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, paliw ciekłych niespełniających wymagań jakościowych obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, wymierza karę pieniężną w wysokości do 150 % wartości paliw ciekłych niespełniających wymagań jakościowych.
 3. Za naruszenie wymagań ustawy polegające na niedopełnieniu obowiązku złożenia przez producenta lub przywoźącego wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 17a ust. 1, Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, wymierza karę pieniężną w wysokości do dziesięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.
 4. Za naruszenie wymagań ustawy polegające na niedopełnieniu obowiązku sprzedaży zapasów obowiązkowych paliw ciekłych, o którym mowa w art. 19g ust. 3 i 4 oraz w art. 19h ust. 4 i 5, Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, wymierza karę pieniężną w wysokości do 150 % wartości niesprzedanych zapasów.
 5. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, 2 i 4, wylicza się na podstawie cen sprzedaży paliw ciekłych, w zakresie których nastąpiło naruszenie przepisów ustawy, stosowanych przez producenta lub przywoźącego w dniu stwierdzenia niedopełnienia obowiązków, a w przypadku niemożności zastosowania tej ceny, na podstawie przeciętnych cen stosowanych w danym miesiącu przez producenta lub przywoźącego posiadającego największy udział w krajowym rynku paliw ciekłych.
 6. Prezes Agencji Rezerw Materiałowych, w drodze decyzji administracyjnej, może nałożyć karę pieniężną na osobę kierującą działalnością producenta lub przywoźącego w wysokości do dziesięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, jeżeli osoba ta nie przedstawi, w wyznaczonym terminie, informacji, o której mowa w art. 19l ust. 1-3, albo przedstawi nieprawdziwe dane w tej informacji.
 7. Od decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1-4 oraz ust. 6, służy odwołanie do ministra właściwego do spraw gospodarki.

Art. 23b.

Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 23a ust. 1-4 oraz ust. 6, Prezes Agencji Rezerw Materiałowych uwzględni w szczególności okres czasu, stopień oraz przyczyny naruszenia przepisów ustawy, a także częstotliwość naruszania przepisów ustawy w przeszłości przez producenta, przywoźącego lub osobę kierującą działalnością producenta lub przywoźącego.

Art. 23c.

Zapłacenie kary pieniężnej, o której mowa w art. 23a ust. 1-4 oraz ust. 6, nie zwalnia producenta lub przywoźącego z obowiązku utworzenia wymaganego obowiązkowego zapasu paliw ciekłych w terminie określonym przez Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych lub

dokonania obowiązkowej ich sprzedaży, jeżeli warunki, na jakich wydano decyzję administracyjną, nie uległy zmianie, oraz przekazania informacji, o których mowa w art. 191 ust. 1-3.]

[Art. 24.

1. *Należności pieniężne z tytułu kar, o których mowa w art. 22, 23 i art. 23a ust. 1-4 oraz ust. 6, stanowią dochód budżetu państwa.*
2. *Kar pieniężnych nie nakłada się, jeżeli od stwierdzenia naruszeń ustawy, o których mowa w art. 22, 23 i art. 23a ust. 1-4 oraz ust. 6, upłynął rok.]*

<Art. 24.

- 1. Należności pieniężne z tytułu kar, o których mowa w art. 22 i 23, stanowią dochód budżetu państwa.**
- 2. Kar pieniężnych nie nakłada się, jeżeli od stwierdzenia naruszeń ustawy, o których mowa w art. 22 i 23, upłynął rok.>**

USTAWA z dnia 10 kwietnia 1997 r. – PRAWO ENERGETYCZNE (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217)

Art. 3.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) energia - energię przetworzoną w dowolnej postaci;
- 2) ciepło - energię cieplną w wodzie gorącej, parze lub w innych nośnikach;
- 3) paliwa - paliwa stałe, ciekłe i gazowe będące nośnikami energii chemicznej;
- 3a) paliwa gazowe - gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny oraz propan-butan lub inne rodzaje gazu palnego, dostarczane za pomocą sieci gazowej, niezależnie od ich przeznaczenia;
- 4) przesyłanie - transport:
 - a) paliw gazowych oraz energii elektrycznej sieciami przesyłowymi w celu ich dostarczania do sieci dystrybucyjnych lub odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci przesyłowych,
 - b) paliw ciekłych siecią rurociągów,
 - c) ciepła siecią ciepłowniczą do odbiorców przyłączonych do tej sieci- z wyłączeniem sprzedaży tych paliw lub energii;
- 5) dystrybucja:
 - a) transport paliw gazowych oraz energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi w celu ich dostarczania odbiorcom,
 - b) rozdział paliw ciekłych do odbiorców przyłączonych do sieci rurociągów,

- c) rozdział ciepła do odbiorców przyłączonych do sieci ciepłowniczej
 - z wyłączeniem sprzedaży tych paliw lub energii;
- 6) obrót - działalność gospodarczą polegającą na handlu hurtowym albo detalicznym paliwami lub energią;
- 6a) sprzedaż - bezpośrednią sprzedaż paliw lub energii przez podmiot zajmujący się ich wytwarzaniem lub odsprzedaż tych paliw lub energii przez podmiot zajmujący się ich obrotem;
- 7) procesy energetyczne - techniczne procesy w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, magazynowania, dystrybucji oraz użytkowania paliw lub energii;
- 8) zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe - procesy związane z dostarczaniem ciepła, energii elektrycznej, paliw gazowych do odbiorców;
- 9) urządzenia - urządzenia techniczne stosowane w procesach energetycznych;
- 10) instalacje - urządzenia z układami połączeń między nimi;
- [10a) *instalacja magazynowa - instalację używaną do magazynowania paliw gazowych, w tym bezzbiornikowy magazyn gazu ziemnego, będącą własnością przedsiębiorstwa energetycznego lub eksploatowaną przez to przedsiębiorstwo, włącznie z częścią instalacji skroplonego gazu ziemnego używaną do jego magazynowania, z wyłączeniem tej części instalacji, która jest wykorzystywana do działalności produkcyjnej, oraz instalacji służącej wyłącznie do realizacji zadań operatorów systemu przesyłowego gazowego;*]
- <10a) instalacja magazynowa – instalację używaną do magazynowania paliw gazowych, w tym bezzbiornikowy magazyn gazu ziemnego oraz pojemności magazynowe gazociągów, będącą własnością przedsiębiorstwa energetycznego lub eksploatowaną przez to przedsiębiorstwo, włącznie z częścią instalacji skroplonego gazu ziemnego używaną do jego magazynowania, z wyłączeniem tej części instalacji, która jest wykorzystywana do działalności produkcyjnej, oraz instalacji służącej wyłącznie do realizacji zadań operatorów systemu przesyłowego gazowego;>**
- 10b) instalacja skroplonego gazu ziemnego - terminal przeznaczony do:
 - a) skraplania gazu ziemnego lub
 - b) sprowadzania, wyładunku i regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego wraz z instalacjami pomocniczymi i zbiornikami magazynowymi wykorzystywanymi w procesie regazyfikacji i dostarczania gazu ziemnego do systemu przesyłowego
 - z wyłączeniem części terminalu służącej do magazynowania;
- 11) sieci - instalacje połączone i współpracujące ze sobą, służące do przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, należące do przedsiębiorstwa energetycznego;
- 11a) sieć przesyłowa - sieć gazową wysokich ciśnień, z wyłączeniem gazociągów kopalnianych i bezpośrednich, albo sieć elektroenergetyczną najwyższych lub wysokich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu przesyłowego;
- 11b) sieć dystrybucyjna - sieć gazową wysokich, średnich i niskich ciśnień, z wyłączeniem gazociągów kopalnianych i bezpośrednich, albo sieć elektroenergetyczną wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego;

- 11c) sieć gazociągów kopalnianych (złożowych, kolektorowych i ekspedycyjnych) - gazociąg lub sieć gazociągów wykorzystywane do transportu gazu ziemnego z miejsca jego wydobycia do zakładu oczyszczania i obróbki lub do terminalu albo wykorzystywane do transportu gazu ziemnego do końcowego przeładunkowego terminalu przybrzeżnego;
- 11d) gazociąg międzysystemowy - gazociąg przesyłowy przebiegający przez granicę państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, wyłącznie w celu połączenia krajowych systemów przesyłowych tych państw;
- 11e) gazociąg bezpośredni - gazociąg, który został zbudowany w celu bezpośredniego dostarczania paliw gazowych do instalacji odbiorcy z pominięciem systemu gazowego;
- 11f) linia bezpośrednia - linię elektroenergetyczną łączącą wydzieloną jednostkę wytwarzania energii elektrycznej bezpośrednio z odbiorcą lub linię elektroenergetyczną łączącą jednostkę wytwarzania energii elektrycznej przedsiębiorstwa energetycznego z instalacjami należącymi do tego przedsiębiorstwa albo instalacjami należącymi do przedsiębiorstw od niego zależnych;
- 11g) koordynowana sieć 110 kV - część sieci dystrybucyjnej 110 kV, w której przepływy energii elektrycznej zależą także od warunków pracy sieci przesyłowej;
- 12) przedsiębiorstwo energetyczne - podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi;
- 12a) przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo - przedsiębiorstwo energetyczne lub grupę przedsiębiorstw, których wzajemne relacje są określone w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 024 z 29.01.2004), zajmujące się:
- a) w odniesieniu do paliw gazowych:
 - przesyłaniem lub
 - dystrybucją, lub
 - magazynowaniem, lub
 - skraplaniem
 - oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tych paliw, albo
 - b) w odniesieniu do energii elektrycznej:
 - przesyłaniem lub
 - dystrybucją
 - oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tej energii;
- 12b) użytkownik systemu - podmiot dostarczający paliwa gazowe do systemu gazowego lub zaopatrywany z tego systemu albo podmiot dostarczający energię elektryczną do systemu elektroenergetycznego lub zaopatrywany z tego systemu;
- 13) odbiorca - każdego, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym;
- 13a) odbiorca końcowy - odbiorcę dokonującego zakupu paliw lub energii na własny użytek;

- 13b) odbiorca paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym - odbiorcą końcowego dokonującego zakupu paliw gazowych lub energii elektrycznej wyłącznie w celu ich zużycia w gospodarstwie domowym;
- 14) gmina - gminy oraz związki i porozumienia międzygminne w zakresie uregulowanym ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.);
- 15) regulacja - stosowanie określonych ustawą środków prawnych, włącznie z koncesjonowaniem, służących do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, prawidłowej gospodarki paliwami i energią oraz ochrony interesów odbiorców;
- 16) bezpieczeństwo energetyczne - stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska;
- 17) taryfa - zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców w trybie określonym ustawą;
- 18) nielegalne pobieranie paliw lub energii - pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy;
- 19) ruch sieciowy - sterowanie pracą sieci;
- 20) odnawialne źródło energii - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych;
- 21) koszty uzasadnione - koszty niezbędne do wykonania zobowiązań powstałych w związku z prowadzoną przez przedsiębiorstwo energetyczne działalnością w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania i dystrybucji, obrotu paliwami lub energią oraz przyjmowane przez przedsiębiorstwo energetyczne do kalkulacji cen i stawek opłat ustalanych w taryfie w sposób ekonomicznie uzasadniony, z zachowaniem należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców; koszty uzasadnione nie są kosztami uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów podatkowych;
- 22) finansowanie oświetlenia - finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania;
- 23) system gazowy albo elektroenergetyczny - sieci gazowe albo sieci elektroenergetyczne oraz przyłączone do nich urządzenia i instalacje, współpracujące z siecią;
- 23a) bilansowanie systemu - działalność gospodarczą wykonywaną przez operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego w ramach świadczonych usług przesyłania lub dystrybucji, polegającą na równoważeniu zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię elektryczną z dostawami tych paliw lub energii;
- 23b) zarządzanie ograniczeniami systemowymi - działalność gospodarczą wykonywaną przez operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego w ramach świadczonych usług przesyłania lub dystrybucji w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania

systemu gazowego albo systemu elektroenergetycznego oraz zapewnienia, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 9 ust. 1-4, wymaganych parametrów technicznych paliw gazowych lub energii elektrycznej w przypadku wystąpienia ograniczeń technicznych w przepustowości tych systemów;

- 24) operator systemu przesyłowego - przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym gazowym albo systemie przesyłowym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi;
- 25) operator systemu dystrybucyjnego - przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym gazowym albo systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi;
- 26) operator systemu magazynowania - przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się magazynowaniem paliw gazowych, odpowiedzialne za eksploatację instalacji magazynowej;
- 27) operator systemu skraplania gazu ziemnego - przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się skraplaniem gazu ziemnego, sprowadzaniem, wyładunkiem lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego, odpowiedzialne za eksploatację instalacji tego gazu;
- 28) operator systemu połączonego - przedsiębiorstwo energetyczne zarządzające systemami połączonymi gazowymi albo systemami połączonymi elektroenergetycznymi, w tym systemem przesyłowym i dystrybucyjnym, albo systemem przesyłowym, dystrybucyjnym, magazynowania lub skraplania gazu ziemnego;
- 29) sprzedawca z urzędu - przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na obrót paliwami gazowymi lub energią elektryczną, świadczące usługi kompleksowe odbiorcom paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, niekorzystającym z prawa wyboru sprzedawcy;
- 30) usługa kompleksowa - usługę świadczoną na podstawie umowy zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usługi przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii albo umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usługi przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych i umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych;
- 31) normalny układ pracy sieci - układ pracy sieci i przyłączonych źródeł wytwórczych, zapewniający najkorzystniejsze warunki techniczne i ekonomiczne transportu energii elektrycznej oraz spełnienie kryteriów niezawodności pracy sieci i jakości energii elektrycznej dostarczanej użytkownikom sieci;
- 32) subsydiowanie skrośne - pokrywanie kosztów jednego rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej lub kosztów dotyczących jednej grupy odbiorców przychodami pochodzącymi z innego rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej lub od innej grupy odbiorców.

Art. 9c.

1. Operator systemu: przesyłowego, dystrybucyjnego, magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego lub operator systemu połączonego gazowego, odpowiednio do zakresu działania, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz uwzględniając wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny za:

- 1) bezpieczeństwo dostarczania paliw gazowych poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego i realizację umów z użytkownikami tego systemu;
- 2) prowadzenie ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania paliw gazowych i ich jakości;
- 3) eksploatację, konserwację i remonty sieci, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami gazowymi, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu gazowego;
- 4) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu gazowego w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania paliw gazowych w obrocie krajowym i transgranicznym, dystrybucji tych paliw i ich magazynowania lub skraplania gazu ziemnego, a także w zakresie rozbudowy systemu gazowego, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń z innymi systemami gazowymi;
- 5) współpracę z innymi operatorami systemów gazowych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów gazowych oraz skoordynowania ich rozwoju;
- 6) dysponowanie mocą instalacji magazynowych i instalacji skroplonego gazu ziemnego;
- 7) zarządzanie przepływami paliw gazowych oraz utrzymanie parametrów jakościowych tych paliw w systemie gazowym i na połączeniach z innymi systemami gazowymi;
- 8) świadczenie usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego;
- 9) bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami w systemie gazowym oraz prowadzenie z użytkownikami tego systemu rozliczeń wynikających z niezbilansowania paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu;
- 10) dostarczanie użytkownikom systemu i operatorom innych systemów gazowych informacji o warunkach świadczenia usług przesyłania lub dystrybucji, usług magazynowania paliw gazowych lub usług skraplania gazu ziemnego, w tym o współpracy z połączonymi systemami gazowymi[;]<>

[11) realizację ograniczeń w dostarczaniu paliw gazowych, wprowadzonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 6 i 7.]

2. Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w zakresie systemu przesyłowego, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz uwzględniając wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny za:

- 1) bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej;
- 2) prowadzenie ruchu sieciowego w sieci przesyłowej w sposób efektywny, przy zachowaniu wymaganej niezawodności dostarczania energii elektrycznej i jakości jej dostarczania oraz, we współpracy z operatorami systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych, koordynowanie prowadzenia ruchu sieciowego w koordynowanej sieci 110 kV;
- 3) eksploatację, konserwację i remonty sieci, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami elektroenergetycznymi, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu elektroenergetycznego;
- 4) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu elektroenergetycznego w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania energii elektrycznej w obrocie krajowym i transgranicznym, w tym w zakresie rozbudowy sieci przesyłowej, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi;
- 5) współpracę z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów elektroenergetycznych oraz skoordynowania ich rozwoju;
- 6) dysponowanie mocą jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej równej 50 MW lub wyższej, przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV, uwzględniając umowy z użytkownikami systemu przesyłowego oraz techniczne ograniczenia w tym systemie;
- 7) zarządzanie zdolnościami przesyłowymi połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi;
- 8) zakup usług systemowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, niezawodności pracy tego systemu i utrzymania parametrów jakościowych energii elektrycznej;
- 9) bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym, zarządzanie ograniczeniami systemowymi oraz prowadzenie z użytkownikami tego systemu rozliczeń wynikających z:
 - a) niezbilansowania energii elektrycznej dostarczonej i pobranej z krajowego systemu elektroenergetycznego,
 - b) zarządzania ograniczeniami systemowymi;
- 10) zarządzanie przepływami energii elektrycznej w systemie elektroenergetycznym przesyłowym, w sposób skoordynowany z innymi połączonymi systemami elektroenergetycznymi oraz, we współpracy z operatorami systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych, w koordynowanej sieci 110 kV, z uwzględnieniem technicznych ograniczeń w tym systemie;
- 11) zakup energii elektrycznej w celu pokrywania strat powstałych w sieci przesyłowej podczas przesyłania energii elektrycznej tą siecią oraz stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur rynkowych przy zakupie tej energii;
- 12) dostarczanie użytkownikom sieci i operatorom innych systemów elektroenergetycznych, z którymi system przesyłowy jest połączony, informacji o warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej, w tym dotyczących

realizacji obrotu transgranicznego oraz zarządzania siecią i bilansowania energii elektrycznej, niezbędnych do uzyskania dostępu do sieci przesyłowej i korzystania z tej sieci;

- 13) opracowywanie planów działania na wypadek zagrożenia wystąpienia awarii o znacznych rozmiarach w systemie elektroenergetycznym oraz odbudowy tego systemu po wystąpieniu awarii;
 - 14) realizację ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej, wprowadzonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 6 i 7;
 - 15) opracowywanie normalnego układu pracy sieci przesyłowej oraz, we współpracy z operatorami systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych, normalnego układu pracy sieci dla koordynowanej sieci 110 kV.
3. Operator systemu dystrybucyjnego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w zakresie systemów dystrybucyjnych, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz uwzględniając wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny za:
- 1) prowadzenie ruchu sieciowego w sieci dystrybucyjnej w sposób efektywny, z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania energii elektrycznej i jakości jej dostarczania oraz we współpracy z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego, w obszarze koordynowanej sieci 110 kV;
 - 2) eksploatację, konserwację i remonty sieci dystrybucyjnej w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu dystrybucyjnego;
 - 3) zapewnienie rozbudowy sieci dystrybucyjnej, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń międzysystemowych w obszarze swego działania;
 - 4) współpracę z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu zapewnienia spójności działania systemów elektroenergetycznych i skoordynowania ich rozwoju, a także niezawodnego oraz efektywnego funkcjonowania tych systemów;
 - 5) dysponowanie mocą jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, z wyłączeniem jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej równej 50 MW lub wyższej, przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV;
 - 6) bilansowanie systemu, z wyjątkiem równoważenia bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii, zarządzanie ograniczeniami systemowymi oraz prowadzenie z użytkownikami tego systemu rozliczeń wynikających z:
 - a) niezbilansowania energii elektrycznej dostarczonej do systemu dystrybucyjnego i pobranej z tego systemu,
 - b) zarządzania ograniczeniami systemowymi;
 - 7) zarządzanie przepływami energii elektrycznej w sieci dystrybucyjnej oraz współpracę z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego w zakresie zarządzania przepływami energii elektrycznej w koordynowanej sieci 110 kV;
 - 8) zakup energii elektrycznej w celu pokrywania strat powstałych w sieci dystrybucyjnej podczas dystrybucji energii elektrycznej tą siecią oraz stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur rynkowych przy zakupie tej energii;
 - 9) dostarczanie użytkownikom sieci i operatorom innych systemów elektroenergetycznych, z którymi system jest połączony, informacji o warunkach

- świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej oraz zarządzaniu siecią, niezbędnych do uzyskania dostępu do sieci dystrybucyjnej i korzystania z tej sieci;
- 10) współpracę z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego przy opracowywaniu planów, o których mowa w ust. 2 pkt 13;
 - 11) planowanie rozwoju sieci dystrybucyjnej z uwzględnieniem przedsięwzięć związanych z efektywnością energetyczną, zarządzaniem popytem na energię elektryczną lub rozwojem mocy wytwórczych przyłączanych do sieci dystrybucyjnej;
 - 12) stosowanie się do warunków współpracy z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego w zakresie funkcjonowania koordynowanej sieci 110 kV;
 - 13) opracowywanie normalnego układu pracy sieci dystrybucyjnej w porozumieniu z sąsiednimi operatorami systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych oraz współpracę z operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego przy opracowywaniu normalnego układu pracy sieci dla koordynowanej sieci 110 kV.
4. Operatorzy systemu, o których mowa w ust. 1-3, wykonując działalność gospodarczą, są obowiązani w szczególności przestrzegać przepisów o ochronie informacji niejawnych i innych informacji prawnie chronionych.
 5. Jeżeli do realizacji zadań, o których mowa w ust. 1-3, jest niezbędne korzystanie przez operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego z sieci, instalacji lub urządzeń należących do innych operatorów systemów lub przedsiębiorstw energetycznych, udostępnienie tych sieci, instalacji lub urządzeń następuje na zasadach określonych w ustawie oraz na warunkach określonych w umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej.
 6. Operator systemu elektroenergetycznego, w obszarze swojego działania, jest obowiązany zapewnić wszystkim podmiotom pierwszeństwo w świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii oraz w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, z zachowaniem niezawodności i bezpieczeństwa krajowego systemu elektroenergetycznego.
 7. Operator systemu elektroenergetycznego, w obszarze swojego działania, jest obowiązany do odbioru energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w źródłach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przyłączonych bezpośrednio do sieci tego operatora.
 8. Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego za korzystanie z krajowego systemu elektroenergetycznego pobiera opłaty na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 3 i 4, a także może żądać od odbiorców przyłączonych do systemu elektroenergetycznego informacji o ilości energii elektrycznej zużywanej przez tych odbiorców, służącej do obliczenia tej opłaty.
 9. Operator systemu przesyłowego, odpowiednio do zakresu działania, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do dnia 31 marca każdego roku, informacje za poprzedni rok kalendarzowy o realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego lub systemu elektroenergetycznego, w szczególności dotyczące:
 - 1) zdolności przesyłowych sieci oraz mocy źródeł przyłączonych do tej sieci;
 - 2) jakości i poziomu utrzymania sieci;

- 3) podejmowanych działań mających na celu pokrywanie szczytowego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię elektryczną, w tym, w przypadku wystąpienia przerw w dostarczaniu tych paliw lub energii do sieci;
 - 4) sporządzanych planów w zakresie określonym w pkt 1-3.
10. Operatorzy systemów przesyłowych współdziałają z Komisją Europejską w sprawach dotyczących rozwoju transeuropejskich sieci przesyłowych.
 11. Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego przekazuje Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, informacje o ilości energii elektrycznej importowanej w danym kwartale z państw niebędących członkami Unii Europejskiej.
 12. Operator systemu elektroenergetycznego, w obszarze swojego działania, jest obowiązany do przedstawiania Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki informacji o ilościach energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do jego sieci i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego, z podziałem na poszczególne rodzaje źródeł, w terminie do dnia:
 - 1) 31 lipca - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
 - 2) 31 stycznia - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia roku poprzedniego.

[Art. 9j.

1. *Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem gazem ziemnym z zagranicą jest obowiązane utrzymywać zapasy tego gazu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ilości 3 % planowanej przez to przedsiębiorstwo rocznej wielkości importu gazu ziemnego.*
 2. *Przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązane zapewnić dostępność zapasów gazu ziemnego, o których mowa w ust. 1, w przypadku nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego przez odbiorców, wystąpienia zakłóceń w dostawach gazu ziemnego z importu, awarii w sieciach innych operatorów systemu gazowego lub zagrożenia bezpieczeństwa funkcjonowania tego systemu.*
 3. *W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej i przyłączone do sieci elektroenergetycznej należącej do tego systemu jest obowiązane do wytwarzania energii elektrycznej lub pozostawania w gotowości do jej wytwarzania, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia jakości dostarczanej energii oraz ciągłości i niezawodności dostarczania tej energii do odbiorców lub uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób lub strat materialnych.*
 4. *W przypadku wystąpienia gwałtownego, nieprzewidzianego uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń, instalacji, sieci lub obiektów budowlanych powodującego przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości zagrażającą bezpieczeństwu funkcjonowania systemu gazowego lub systemu elektroenergetycznego operator systemu przesyłowego podejmuje we współpracy z zainteresowanymi podmiotami niezbędne działania mające na celu przywrócenie prawidłowego funkcjonowania tego systemu, zgodnie z procedurami określonymi w art. 9g ust. 6.*
- 4a. *W przypadku, o którym mowa w ust. 4:*
- 1) *przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w ust. 1, operatorzy systemów magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego oraz podmioty dysponujące mocą instalacji magazynowych i instalacji skroplonego gazu ziemnego*

są obowiązani do pozostawania w gotowości do dostarczania paliw gazowych, o których mowa w ust. 1;

- 2) operator systemu przesyłowego gazowego informuje niezwłocznie przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w ust. 1, operatorów systemów magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego oraz podmioty dysponujące mocą instalacji magazynowych i instalacji skroplonego gazu o konieczności i terminie uruchomienia dodatkowych dostaw paliw gazowych oraz ich dostaw do systemu gazowego;
 - 3) przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w ust. 1, operatorzy systemów magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego, podmioty dysponujące mocą instalacji magazynowych i instalacji skroplonego gazu ziemnego oraz użytkownicy systemu gazowego są obowiązani realizować polecenia operatora systemu przesyłowego gazowego.
5. Działania, o których mowa w ust. 4, polegają na:
- 1) dostarczaniu paliwa gazowego do systemu lub pozostawania w gotowości do jego dostarczenia;
 - 2) wytwarzaniu energii elektrycznej lub pozostawania w gotowości do jej wytwarzania;
 - 3) uruchomieniu dodatkowych:
 - a) dostaw paliw gazowych, w tym stanowiących zapasy, o których mowa w ust. 1,
 - b) jednostek wytwórczych energii elektrycznej;
 - 4) wprowadzaniu ograniczenia lub wstrzymaniu poboru paliw gazowych lub energii elektrycznej przez odbiorców tych paliw lub energii na określonym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) wykorzystaniu sieci telekomunikacyjnej służącej do prowadzenia ruchu sieciowego.
6. O wystąpieniu zdarzeń, o których mowa w ust. 4, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.
7. Koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo energetyczne w związku z realizacją obowiązku, o którym mowa w ust. 1, są zaliczane do kosztów działalności wymienionych w art. 45 ust. 1.]

<Art. 9j.

- 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej i przyłączone do sieci elektroenergetycznej należącej do tego systemu jest obowiązane do wytwarzania energii elektrycznej lub pozostawania w gotowości do jej wytwarzania, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia jakości dostarczanej energii oraz ciągłości i niezawodności dostarczania tej energii do odbiorców lub uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób lub strat materialnych.**
- 2. W przypadku wystąpienia gwałtownego, nieprzewidzianego uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń, instalacji, sieci lub obiektów budowlanych powodującego przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości zagrażającą bezpieczeństwu funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, operator systemu przesyłowego podejmuje, we współpracy z zainteresowanymi podmiotami, niezbędne działania mające na celu przywrócenie prawidłowego funkcjonowania tego systemu, zgodnie z procedurami określonymi w art. 9g ust. 6.**

3. Działania, o których mowa w ust. 2, polegają na:

- 1) wytwarzaniu energii elektrycznej lub pozostawaniu w gotowości do jej wytwarzania;
 - 2) uruchomieniu dodatkowych jednostek wytwórczych energii elektrycznej;
 - 3) wprowadzaniu ograniczeń lub wstrzymaniu poboru energii elektrycznej przez odbiorców tej energii na określonym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) wykorzystaniu sieci telekomunikacyjnej służącej do prowadzenia ruchu sieciowego.
- 4. O wystąpieniu zdarzeń, o których mowa w ust. 2, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.**
- 5. Koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo energetyczne w związku z realizacją obowiązku, o którym mowa w ust. 1, są zaliczane do kosztów działalności wymienionych w art. 45 ust. 1.>**

Art. 11.

[1. W przypadku:

- 1) *zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,*
 - 2) *zagrożenia bezpieczeństwa osób,*
 - 3) *zagrożenia wystąpienia znacznych strat materialnych*
- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych lub ciekłych oraz w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła.
2. *Ograniczenia w sprzedaży paliw stałych lub ciekłych polegają na sprzedaży tych paliw na podstawie wydanych odbiorcom upoważnień do zakupu określonej ilości paliw.*
3. *Ograniczenia w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła polegają na:*
- 1) *ograniczeniu maksymalnego godzinowego i dobowego poboru paliw gazowych;*
 - 2) *ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;*
 - 3) *zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła.]*

<1. W przypadku:

- 1) **zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,**
 - 2) **zagrożenia bezpieczeństwa osób,**
 - 3) **zagrożenia wystąpieniem znacznych strat materialnych**
– na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.
2. **Ograniczenia w sprzedaży paliw stałych polegają na sprzedaży tych paliw na podstawie wydanych odbiorcom upoważnień do zakupu określonej ilości paliw.**

3. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;

2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła.>

4. Ograniczenia wprowadzone na zasadach określonych w ust. 2 i 3 podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania.

5. Organami uprawnionymi do kontroli stosowania ograniczeń są:

[1) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki - w odniesieniu do dostarczanych sieciami paliw gazowych i energii elektrycznej;

2) wojewodowie - w odniesieniu do paliw stałych i ciekłych oraz ciepła;]

<1) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki – w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej;

2) wojewodowie – w odniesieniu do paliw stałych oraz ciepła;>

3) organy właściwe w sprawach regulacji gospodarki paliwami i energią, o których mowa w art. 21a - w odniesieniu do jednostek wymienionych w tym przepisie.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę znaczenie odbiorców dla gospodarki i funkcjonowania państwa, w szczególności zadania wykonywane przez tych odbiorców.

[6a. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, określa w szczególności:

1) sposób wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych lub energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła, umożliwiający odbiorcom tych paliw i energii dostosowanie się do tych ograniczeń w określonym czasie;

2) rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami w dostarczaniu i poborze paliw gazowych lub energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła;

3) zakres i okres ochrony odbiorców przed wprowadzonymi ograniczeniami w dostarczaniu i poborze paliw gazowych lub energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła, w szczególności odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych, w przypadku:

a) niedoboru paliw gazowych w systemie gazowym,

b) wystąpienia skrajnie niskich temperatur zewnętrznych w okresie największego zapotrzebowania na paliwa gazowe w systemie gazowym;

4) zakres planów wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych lub energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła oraz sposób określania w nich wielkości tych ograniczeń;

5) sposób podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach w dostarczaniu i poborze paliw gazowych lub energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła.]

<6a. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, określa w szczególności:

1) sposób wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła, umożliwiający odbiorcom tej energii i ciepła dostosowanie się do tych ograniczeń w określonym czasie;

2) rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła;

- 3) zakres i okres ochrony odbiorców przed wprowadzonymi ograniczeniami w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła;
 - 4) zakres planów wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła oraz sposób określania w nich wielkości tych ograniczeń;
 - 5) sposób podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła.>
- 6b. Minister właściwy do spraw gospodarki informuje niezwłocznie Komisję Europejską o przepisach wydanych na podstawie ust. 6.
- [7. Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych lub ciekłych oraz w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.]*
- <7. Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.>**
8. Przedsiębiorstwa energetyczne nie ponoszą odpowiedzialności za skutki ograniczeń wprowadzonych rozporządzeniem, o którym mowa w ust. 7.
- [9. Minister właściwy do spraw gospodarki informuje niezwłocznie Komisję Europejską i państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym o wprowadzonych ograniczeniach, o których mowa w ust. 7, w zakresie dostarczania i poboru gazu ziemnego i energii elektrycznej.]*
- <9. Minister właściwy do spraw gospodarki informuje niezwłocznie Komisję Europejską i państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym o wprowadzonych ograniczeniach, o których mowa w ust. 7, w zakresie dostarczania i poboru energii elektrycznej.>**

[Art. 11a.

1. *Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi, podmioty zlecające świadczenie usług przesyłania paliw gazowych, operatorzy systemów magazynowania paliw gazowych oraz operatorzy systemów skraplania gazu ziemnego opracowują informacje o działaniach mających zastosowanie w przypadku wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu paliw gazowych lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia tych paliw przez odbiorców. Informacje te są przekazywane niezwłocznie do wiadomości operatora systemu przesyłowego gazowego.*
2. *Przepisu ust. 1 nie stosuje się do odbiorców w gospodarstwach domowych.*
3. *Informacje, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać w szczególności określenie procedur dotyczących uruchamiania dodatkowych dostaw z innych źródeł lub kierunków oraz procedur dotyczących wprowadzania zmniejszenia poboru paliwa gazowego przez odbiorców, zgodnie z umowami zawartymi z tymi odbiorcami.*

4. *W przypadku zagrożenia wystąpienia zakłóceń w dostarczaniu paliw gazowych do systemu przesyłowego, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi informuje niezwłocznie operatora systemu przesyłowego gazowego o możliwości wystąpienia takich zakłóceń oraz o podjętych działaniach w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostarczania tych paliw swoim odbiorcom i prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego.*
5. *Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi po wyczerpaniu wszelkich dostępnych środków umożliwiających zaspokojenie potrzeb swoich odbiorców na te paliwa informuje niezwłocznie:*
 - 1) *operatora systemu przesyłowego gazowego - o braku możliwości zapewnienia bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych;*
 - 2) *swoich odbiorców, z którymi zawarło umowy sprzedaży paliw gazowych, a którzy mogą zostać objęci ograniczeniami w ich poborze - o możliwości wystąpienia zakłóceń w sprzedaży tych paliw.*
6. *Operator systemu przesyłowego gazowego, z własnej inicjatywy lub na podstawie informacji, o których mowa w ust. 5, zgłasza ministrowi właściwemu do spraw gospodarki potrzebę wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych.*
7. *W okresie obowiązywania ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych, wprowadzonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 7, operator systemu przesyłowego gazowego:*
 - 1) *realizuje obowiązki związane z wprowadzaniem ograniczeń w poborze paliw gazowych polegające na ustalaniu i podawaniu do publicznej wiadomości stopni zasilania, zgodnie z planami wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych;*
 - 2) *koordynuje działania przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się obrotem paliwami gazowymi, operatorów systemów dystrybucyjnych, operatorów systemów magazynowania paliw gazowych, operatorów systemów skraplania gazu ziemnego lub operatorów systemów połączonych;*
 - 3) *uruchamia dodatkowe dostawy paliwa gazowego zgromadzonego w instalacjach magazynowych, po uprzednim poinformowaniu operatora systemu magazynowania paliw gazowych.*
8. *Przedsiębiorstwo energetyczne i odbiorca końcowy, z wyłączeniem odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych, na których rzecz nastąpi uruchomienie dostaw paliwa gazowego:*
 - 1) *dostarczą właścicielowi wykorzystanego paliwa równoważne ilości paliwa gazowego, w terminie 30 dni od dnia zakończenia okresu obowiązywania ograniczeń, lub*
 - 2) *dokonają rozliczeń z właścicielem dostarczonego im paliwa gazowego, zgodnie z zasadami określonymi w obowiązującej taryfie właściciela tego paliwa; jeżeli właściciel paliwa gazowego nie jest obowiązany do posiadania taryfy, zasady rozliczeń określą rozliczające się strony.*
9. *Operator systemu przesyłowego gazowego przekaze przedsiębiorstwu energetycznemu, odbiorcy końcowemu oraz właścicielowi wykorzystanego paliwa gazowego informacje niezbędne do dokonania czynności wymienionych w ust. 8.*

Art. 11b.

1. *W przypadku wystąpienia zdarzeń, w wyniku których zastosowanie działań, o których mowa w art. 11a, i ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 7, nie usunie zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego w zakresie dostaw paliw gazowych na określonym obszarze kraju oraz bezpieczeństwa osób lub zagrożenia znacznymi stratami materialnymi:*
 - 1) *operator systemu przesyłowego gazowego, w porozumieniu z przedsiębiorstwami energetycznymi zajmującymi się obrotem paliwami gazowymi, zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki o wystąpieniu tych zdarzeń i ich wpływie na bezpieczeństwo energetyczne, działaniach podjętych w celu likwidacji ich skutków oraz proponowanych środkach, jakie mogą być zastosowane przez Komisję Europejską;*
 - 2) *przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi informuje odbiorców, z którymi zawarło umowy sprzedaży paliw gazowych, o wystąpieniu tych zdarzeń i ich wpływie na bezpieczeństwo energetyczne oraz działaniach podjętych w celu likwidacji ich skutków.*
2. *Minister właściwy do spraw gospodarki może wystąpić z wnioskiem do Rady Ministrów o konieczności:*
 - 1) *zawiadomienia Przewodniczącego Grupy Koordynacyjnej do spraw Gazu o wystąpieniu zdarzeń, o których mowa w ust. 1, lub*
 - 2) *wystąpienia do Komisji Europejskiej z żądaniem zwołania Grupy Koordynacyjnej do spraw Gazu.*
3. *Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, zawiera w szczególności opis:*
 - 1) *zdarzeń, o których mowa w ust. 1, oraz wskazanie ich wpływu na bezpieczeństwo energetyczne w zakresie dostaw paliw gazowych;*
 - 2) *działań podjętych w celu likwidacji skutków zdarzeń, o których mowa w ust. 1;*
 - 3) *proponowanych środków, jakie mogą być zastosowane przez Komisję Europejską.]*

Art. 15b.

1. *Minister właściwy do spraw gospodarki opracowuje, w terminie do dnia 30 czerwca danego roku, sprawozdania z wyników nadzoru nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w gaz ziemny i energię elektryczną.*
2. *Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, zawierają informacje obejmujące w szczególności:*
 - 1) *popyt i podaż gazu ziemnego i energii elektrycznej;*
 - 2) *źródła i kierunki zaopatrzenia gospodarki krajowej w gaz ziemny i energię elektryczną oraz możliwości dysponowania tymi źródłami;*
 - 3) *stan infrastruktury technicznej sektora gazowego i elektroenergetycznego;*
 - 4) *działania podejmowane dla pokrycia szczytowego zapotrzebowania na gaz ziemny i energię elektryczną oraz postępowanie w przypadku niedoborów ich dostaw;*
 - 5) *oddziaływanie sektora gazowego i elektroenergetycznego na środowisko;*
 - 6) *poziom zapasów:*
 - a) *gazu ziemnego,*
 - b) *paliw wykorzystywanych do wytwarzania energii elektrycznej;*

- 7) sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw energetycznych, w tym konkurencyjność cenową gazu ziemnego i energii elektrycznej;
 - 8) skuteczność podejmowanych działań w zakresie bezpieczeństwa zaopatrzenia w gaz ziemny i energię elektryczną;
 - 9) przewidywane zapotrzebowanie na gaz ziemny i energię elektryczną;
 - 10) planowane lub będące w budowie nowe moce źródeł energii elektrycznej lub zdolności przesyłowych gazu ziemnego;
 - [11] *podejmowane działania i wprowadzone ograniczenia, o których mowa w art. 9j i 11, oraz ich wpływ na warunki konkurencji na rynku gazu ziemnego;*
 - <11) podejmowane działania i wprowadzone ograniczenia, o których mowa w ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr ..., poz. ...) oraz ich wpływ na warunki konkurencji na rynku gazu ziemnego;>**
 - 12) pojemność czynną instalacji magazynowych gazu ziemnego;
 - 13) zakres umów dostarczania gazu ziemnego do systemu gazowego w Rzeczypospolitej Polskiej, zawartych przez przedsiębiorstwa energetyczne na okres dłuższy niż dziesięć lat, w szczególności okres ich obowiązywania, strukturę sprzedaży gazu ziemnego, z wyłączeniem informacji prawnie chronionych;
 - 14) wykaz przepisów zawierających instrumenty ekonomiczno-finansowe wspierające podejmowanie nowych inwestycji w zakresie wytwarzania, magazynowania, skraplania i transportu gazu ziemnego.
3. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, zawierają także wnioski wynikające ze sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w gaz ziemny i energię elektryczną.
 4. Minister właściwy do spraw gospodarki ogłasza sprawozdania, o których mowa w ust. 1, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", do dnia 31 lipca danego roku.
 5. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki przekazuje Komisji Europejskiej do dnia 31 sierpnia:
 - 1) co roku - dotyczące gazu ziemnego;
 - 2) co 2 lata - dotyczące energii elektrycznej.

[Art. 15d.

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem gazem ziemnym z zagranicą przekazują ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, w terminie do końca lutego każdego roku, informacje o działaniach podjętych w roku poprzednim dla zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie obrotu tym gazem.]

Art. 33.

1. Prezes URE udziela koncesji wnioskodawcy, który:

- 1) ma siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 2) dysponuje środkami finansowymi w wielkości gwarantującej prawidłowe wykonywanie działalności bądź jest w stanie udokumentować możliwości ich pozyskania;
- 3) ma możliwości techniczne gwarantujące prawidłowe wykonywanie działalności;
- 4) zapewni zatrudnienie osób o właściwych kwalifikacjach zawodowych, o których mowa w art. 54;
- 5) uzyskał decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

<1a. Prezes URE udziela koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą wnioskodawcy, który posiada własne pojemności magazynowe lub zawarł umowę przedwstępną o świadczenie usługi magazynowania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 24 ust. 1, w wielkości określonej w art. 25 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 15b ust. 2 pkt 11.>

2. Uzyskanie koncesji, o której mowa w ust. 1, nie zwalnia z obowiązku uzyskania innych koncesji lub zezwoleń wymaganych na podstawie odrębnych przepisów.
3. Nie może być wydana koncesja wnioskodawcy:
 - 1) który znajduje się w postępowaniu upadłościowym lub likwidacji;
 - 2) któremu w ciągu ostatnich 3 lat cofnięto koncesję na działalność określoną ustawą z przyczyn wymienionych w art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej "ustawą o swobodzie działalności gospodarczej", lub którego w ciągu ostatnich 3 lat wykreślono z rejestru działalności regulowanej z przyczyn, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;
 - 3) skazanemu prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo mające związek z przedmiotem działalności gospodarczej określonej ustawą.
4. (uchylony).
5. Prezes URE, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw gospodarki, informuje Komisję Europejską o przyczynach odmowy udzielenia wnioskodawcy koncesji.

Art. 35.

1. Wniosek o udzielenie koncesji powinien zawierać w szczególności:
 - 1) oznaczenie wnioskodawcy i jego siedziby lub miejsca zamieszkania, a w razie ustanowienia pełnomocników do dokonywania czynności prawnych w imieniu przedsiębiorcy - również ich imiona i nazwiska;
 - 2) określenie przedmiotu oraz zakresu prowadzonej działalności, na którą ma być wydana koncesja, oraz projekt planu, o którym mowa w art. 16;
 - 3) informacje o dotychczasowej działalności wnioskodawcy, w tym sprawozdania finansowe z ostatnich 3 lat, jeżeli podmiot prowadzi działalność gospodarczą;
 - 4) określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności;
 - 5) określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję, w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem;

6) numer w rejestrze przedsiębiorców albo ewidencji działalności gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).

<1a. Wniosek o udzielenie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą w rozumieniu ustawy wymienionej w art. 15b ust. 2 pkt 11, powinien ponadto określać prognozowaną wielkość przywozu gazu ziemnego oraz sposób utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 15b ust. 2 pkt 11.>

2. (uchylony).

3. Prezes URE odmawia udzielenia koncesji, gdy wnioskodawca nie spełnia wymaganych przepisami warunków.

Art. 41.

1. Prezes URE może zmienić warunki wydanej koncesji na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego.

2. Prezes URE cofa koncesję w przypadkach:

- 1) określonych w art. 58 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;
- 2) cofnięcia przez właściwego naczelnika urzędu celnego, w trybie i na zasadach określonych w przepisach odrębnych, zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego - w odniesieniu do działalności objętej tym zezwoleniem;
- 3) w przypadku zmiany, w zakresie określonym w ustawie, warunków wykonywanej działalności gospodarczej objętej koncesją.

<2a. Prezes URE cofa koncesje na obrót gazem ziemnym z zagranicą również w przypadku nieutrzymywania, przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, zapasów obowiązkowych gazu ziemnego lub niezapewnienia ich dostępności zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 25 ust. 2 albo 5 ustawy wymienionej w art. 15b ust. 2 pkt 11.>

3. Prezes URE cofa koncesję albo zmienia jej zakres w przypadkach określonych w art. 58 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

4. Prezes URE może cofnąć koncesję albo zmienić jej zakres:

- 1) w przypadkach określonych w art. 58 ust. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;
- 2) w przypadku podziału przedsiębiorstwa energetycznego lub jego łączenia z innymi podmiotami.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, Prezes URE powiadamia o cofnięciu koncesji właściwego dla podatnika naczelnika urzędu celnego.

Art. 45.

1. Przedsiębiorstwa energetyczne ustalają taryfy dla paliw gazowych lub energii, stosownie do zakresu wykonywanej działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 32 ust. 1; taryfy należy kalkulować w sposób zapewniający:

- 1) pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi i energią oraz magazynowania, skraplania lub

regazyfikacji paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność;

<1a) pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych w zakresie magazynowania paliw gazowych, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji magazynów paliw gazowych, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność w wysokości nie mniejszej niż stopa zwrotu na poziomie 6%;>

2) pokrycie kosztów uzasadnionych ponoszonych przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w związku z realizacją ich zadań;

3) ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat.

1a. W kosztach działalności przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględnia się koszty, które wynikają z nakładów ponoszonych na przedsięwzięcia inwestycyjne podjęte przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej w latach 1993-1998, służące poprawie ochrony środowiska i efektywności wytwarzania energii elektrycznej, w części, jaką zatwierdzi Prezes URE, z uwzględnieniem przychodów uzyskanych ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, o którym mowa w art. 49 ust. 1.

2. Taryfy dla paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła mogą uwzględniać koszty współfinansowania przez przedsiębiorstwa energetyczne przedsięwzięć i usług zmierzających do zmniejszenia zużycia paliw i energii u odbiorców, stanowiących ekonomiczne uzasadnienie uniknięcia budowy nowych źródeł energii i sieci.

3. Taryfy dla paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła mogą uwzględniać koszty współfinansowania przez przedsiębiorstwa energetyczne przedsięwzięć związanych z rozwojem odnawialnych źródeł energii.

4. Przedsiębiorstwa energetyczne różnicują ceny i stawki opłat określone w taryfach dla paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na koszty uzasadnione spowodowane realizacją świadczenia, o ile przepisy nie stanowią inaczej.

5. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii kalkulują stawki opłat za usługi przesyłania lub dystrybucji w taki sposób, aby udział opłat stałych w łącznych opłatach za świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji dla danej grupy odbiorców nie był większy niż ustalony przez Prezesa URE.

Art. 56.

1. Karze pieniężnej podlega ten, kto:

1) nie przestrzega obowiązków wynikających ze współpracy z jednostkami upoważnionymi do dysponowania energią elektryczną i paliwami gazowymi, wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 9 ust. 1-4;

1a) nie przestrzega obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia lub nie uiszcza opłaty zastępczej, o których mowa w art. 9a ust. 1, lub nie przestrzega obowiązków zakupu energii elektrycznej lub ciepła, o których mowa w art. 9a ust. 6-8;

1b) nie przedkłada Prezesowi URE do zatwierdzenia części instrukcji, o których mowa w art. 9g ust. 7 lub 9;

- 1c) nie przedstawia informacji, o których mowa w art. 9j ust. 6;
- 1d) nie przestrzega obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1228/2003/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej;
- 1e) nie przestrzega obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1775/2005/WE z dnia 28 września 2005 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego;
 - 2) nie przestrzega obowiązku utrzymywania zapasów paliw, wprowadzonego na podstawie art. 10;
 - [3) *nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw i energii, wprowadzonych na podstawie art. 11;*]
 - 4) z nieuzasadnionych powodów odmawia zawarcia umowy, o której mowa w art. 7 ust. 1;
 - 5) stosuje ceny i taryfy, nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia, o którym mowa w art. 47;
- 5a) nie przedkłada do zatwierdzenia taryfy wbrew żądaniu Prezesa URE, o którym mowa w art. 47 ust. 1;
 - 6) stosuje ceny i taryfy wyższe od zatwierdzonych;
 - 7) odmawia udzielenia informacji, o których mowa w art. 28;
 - 7a) świadomie lub w wyniku niedbalstwa wprowadza w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawianych na jego żądanie informacji, o których mowa w art. 28;
 - 8) prowadzi ewidencję księgową niezgodnie z zasadami określonymi w art. 44;
 - 9) zatrudnia osoby bez wymaganych ustawą kwalifikacji;
 - 10) nie utrzymuje w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń;
 - 11) wprowadza do obrotu na obszarze kraju urządzenia niespełniające wymagań określonych w art. 52;
 - 12) nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji;
 - 13) realizuje działania niezgodne z częścią planu, o której mowa w art. 20 ust. 6;
 - 14) z nieuzasadnionych powodów wstrzymuje lub ogranicza dostarczanie paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła do odbiorców;
 - 15) z nieuzasadnionych powodów zwleka z powiadomieniem Prezesa URE lub zainteresowanego podmiotu o odmowie zawarcia umów, o których mowa w art. 4g ust. 1 lub art. 7 ust. 1;
 - 16) z nieuzasadnionych powodów nie występuje do Prezesa URE z wnioskiem, o którym mowa w art. 4h ust. 2.
- 2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, wymierza Prezes URE.
- 2a. Wysokość kary pieniężnej wymierzonej w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1a nie może być niższa niż:
 - 1) w zakresie nieprzestrzegania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1, obliczona według wzoru:
$$K_o = 1,3 \times (O_z - O_{zz}),$$
gdzie poszczególne symbole oznaczają:

K_o - minimalną wysokość kary pieniężnej, wyrażoną w złotych,

O_z - opłatę zastępczą, obliczoną zgodnie z art. 9a ust. 2, wyrażoną w złotych,

O_{zz} - uiszczoną opłatę zastępczą, wyrażoną w złotych;

2) w zakresie nieprzestrzegania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 6, obliczona według wzoru:

$$K_{oz} = C_c \times (E_{oo} - E_{zo}),$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

K_{oz} - minimalną wysokość kary pieniężnej, wyrażoną w złotych,

C_c - średnią cenę sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b, wyrażoną w złotych za 1 MWh,

E_{oo} - ilość oferowanej do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, wyrażoną w MWh,

E_{zo} - ilość zakupionej energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii w danym roku, wyrażoną w MWh;

3) w zakresie nieprzestrzegania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8, obliczona według wzoru:

$$K_s = C_s \times (E_o - E_z),$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

K_s - minimalną wysokość kary pieniężnej, wyrażoną w złotych,

C_s - średnią cenę sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. a, wyrażoną w złotych za 1 MWh,

E_o - ilość oferowanej do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, wynikającą z obowiązku zakupu w danym roku, wyrażoną w MWh,

E_z - ilość zakupionej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w danym roku, wyrażoną w MWh.

- 2b. Wpływy z tytułu kar pieniężnych wymierzanych w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1a za niewypełnianie obowiązków, o których mowa w art. 9a ust. 1 i 6-8, stanowią dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.
4. Kara pieniężna jest płatna na konto właściwego urzędu skarbowego, z zastrzeżeniem ust. 2b.
5. Niezależnie od kary pieniężnej określonej w ust. 1-4 Prezes URE może nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa energetycznego, z tym że kara ta może być wymierzona w kwocie nie większej niż 300 % jego miesięcznego wynagrodzenia.
6. Ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

7. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 1, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
8. Prezes URE niezwłocznie powiadamia Komisję Europejską o zmianach przepisów w zakresie kar pieniężnych i o działaniach podejmowanych w przypadku naruszeń przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1228/2003/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej, a także przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1775/2005/WE z dnia 28 września 2005 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego.

USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. – PRAWO O RUCHU DROGOWYM (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, Nr 108, poz. 908, Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701)

Art. 20.

1. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów na obszarze zabudowanym w godzinach 5⁰⁰-23⁰⁰ wynosi 50 km/h, z zastrzeżeniem ust. 2.
- 1a. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów na obszarze zabudowanym w godzinach 23⁰⁰-5⁰⁰ wynosi 60 km/h, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów w strefie zamieszkania wynosi 20 km/h.
3. Prędkość dopuszczalna poza obszarem zabudowanym, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, wynosi w przypadku:
 - 1) samochodu osobowego, motocykla lub samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t:
 - a) na autostradzie - 130 km/h,
 - b) na drodze ekspresowej dwujezdniowej - 110 km/h,
 - c) na drodze ekspresowej jednojezdniowej oraz na drodze dwujezdniowej co najmniej o dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu - 100 km/h,
 - d) na pozostałych drogach - 90 km/h;
 - 2) zespołu pojazdów lub pojazdu niewymienionego w pkt 1:
 - a) na autostradzie, drodze ekspresowej lub drodze dwujezdniowej co najmniej o dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu - 80 km/h,
 - b) na pozostałych drogach - 70 km/h.

4. Dopuszczalna prędkość autobusu spełniającego dodatkowe warunki techniczne określone w przepisach, o których mowa w art. 66 ust. 5, na autostradzie i drodze ekspresowej wynosi 100 km/h.
5. (uchylony).
- <5a. Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr ..., poz. ...), wprowadzić ograniczenia w dopuszczalnej prędkości pojazdów samochodowych.>**
6. Prędkość dopuszczalna niektórych pojazdów, z zastrzeżeniem ust. 2, wynosi:
 - 1) ciągnika rolniczego (również z przyczepą) - 30 km/h;
 - 2) pojazdu z urządzeniem wystającym do przodu więcej niż 1,5 m od siedzenia dla kierującego - 30 km/h na obszarze zabudowanym i 60 km/h poza obszarem zabudowanym;
 - 3) motocykla (również z przyczepą) i motoroweru, którymi przewozi się dziecko w wieku do 7 lat - 40 km/h.